

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. maj 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere

(Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne)

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af ALT) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (ALT) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Javnaðarflokkurinn havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget glæder sig over, at vi langt om længe får en styrkelse af Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne og Tilsynet med Efterretningstjenesterne, som er kommet på baggrund af en politisk aftale med SF. Det er en styrkelse, som i årevis ellers er blevet afvist af skiftende regeringer.

For SF har det i mere end 20 år været et stort politisk ønske, og partiet har fremsat en række forslag på området, hvoraf flere er indeholdt i dette lovforslag. SF er glad for på trods af kritik fra en række partier vedrørende den såkaldte FE-sag, at hovedparten af Folketingets partier alligevel er endt med at være med i udmøntningen af den politiske aftale med SF. SF mener, at i lyset af den skærpede sikkerhedspolitiske situation, det alvorlige terrortrusselsbillede og mange års udbygning og øgede bevillinger til efterretningstjenesterne er det på tide, at vi får styrket den demokratiske kontrol med efterretningstjenesterne.

Der er også brug for, at vi får styrket tilliden til efterretningstjenesterne, som i årevis har været plaget af forskellige sager og deraf følgende spekulation og offentlig turbulens om tjenesterne.

Der skal nemlig være tillid til, at tjenesterne agerer inden for lovens rammer, og at tilsyn og kontrol med tjenesterne er af en kaliber, der kan matche tjenesternes beføjelser. Samtidig er det afgørende, at vores tjenester nyder maksimal tillid blandt internationale partnere, bl.a. ved evnen til at beskytte højt klassificerede oplysninger. Tjenesterne kan ikke – og det er nu engang deres natur – lægge alting frem i offentligheden. Derfor er det helt afgørende, at vi i et demokrati har en stærk demokratisk kontrol med efterretningstjenesterne.

SF mener, det er vigtigt, at vi nu får udvidet Tilsynet med Efterretningstjenesternes kompetence og Udvalget vedrørende Efterretningstjenesternes muligheder for at bede om undersøgelser. Vi får med lovforslaget sikret, at vi får flere folketingsmedlemmer ind i Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne, forankret PET's whistleblowertjeneste i tilsynet, og at Tilsynet med Efterretningstjenesterne, og Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne kan mødes. Det er klare fremskridt.

Med lovforslaget får vi dermed skabt fundamentet for at få undersøgt sagen om den påståede agent Samsam, hvilket har været afgørende for SF. Sagen skal undersøges efter den nye mekanisme, hvorunder Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne kan bede om en undersøgelse. SF noterer sig, at denne undersøgelse ikke er lykkedes i regi af oppositionen, og at regeringen tidligere har afvist en sådan undersøgelse, der nu efter pres fra SF alligevel kommer. SF mener dog, at det burde være implementeret i lovforslaget,

at et mindretal kan bede om en undersøgelse. Dette er partiet desværre ikke lykkedes med.

SF har så også noteret sig, at der er en del ret kritiske høringssvar, bl.a. i forhold til foreneligheden med den europæiske menneskerettighedskonvention og domspraksis fra Strasbourgdomstolen. SF har den klare forventning, at menneskerettighederne respekteres.

I forhold til kritikken i høringssvarene af, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil være mindre uafhængig fremover, bemærker SF, at det forhold ikke fulgte af den forhandlede aftale mellem SF og regeringen. Det endte sådan i den efterfølgende politiske aftale med alle Folketingets partier. Dette forhold har ikke været og er således ikke et ønske fra SF. SF synes imidlertid ikke, at dette skal spærre for de mange andre gode ting i aftalen, hvorfor SF indstiller lovforslaget til vedtagelse.

3. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. april 2024 og var til 1. behandling den 3. maj 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 11. marts 2024 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 157. Den 24. april 2024 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 4 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 2 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenborg (S) Karin Gaardsted (S) Maria Durhuus (S) Gunvor Wibroe (S) Rasmus Prehn (S)

Rasmus Stoklund (S) Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Lars Christian Lilleholt (V) Jan E. Jørgensen (V)

Tobias Grothjær Elmstrøm (M) Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Aaja Chemnitz (IA)

Anna Falkenberg (SP) Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd. Sólbjörg Jakobsen (LA)

Mai Mercado (KF) nfmd. Per Larsen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Peter Kofod (DF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Astrid Carøe (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV) Torsten Gejl (ALT)

Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5